

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK ÉS POLITIKATUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

**A magyarországi működőtőke-befektetések etnikai és
gazdaságföldrajzi összefüggései Szlovákiában**

Izing Máté Antal

TÉZISFÜZET

Témavezető:
DR. JENEY LÁSZLÓ
egyetemi docens

BUDAPEST
2026

© 2026 Izing Máté Antal

Kutatási előzmények és a téma indoklása

A globalizálódó világgazdaságban az államhatárok elmosódásával, a közlekedés fejlődésével, a határokon átvélő mozgások intenzívvé válásával az egyes országok közötti gazdasági együttműködések egyre nagyobb szereppel bírnak (SAVANYA P. 2013), s ez különösen igaz lehet a Kárpát-medencére, amelyen több állam osztozik, azonban tájegységei történelmi és etnikai szempontból ezernyi szállal kötődnek egymáshoz. A határokon átvélő mozgások révén azonban már nemcsak a külföldi működőtőke vándorol az országhatárokon át, hanem az kihat a befogadó ország társadalmának az identitására is (KOVÁLY K. 2019).

A Kárpát-medencét alkotó gazdasági terek fejlődésében az 1990-es évtizedben lezajlott politikai változások és gazdasági átrendeződések eltérő irányú folyamatokat váltottak ki. A piacgazdaság fokozatos és nehézségekkel terhes térhódítása a Kárpát-medence valamennyi országában erőteljes területi differenciálódáshoz vezetett (HARDI T. 2009). A korábbi gazdasági szerkezet összeomlása, az új gazdaság kiépítése eltérően érintette az egyes térségeket, a területi különbségek növekedésnek indultak, a rendszerváltoztatás előnyei sem mutatkoznak meg térben egyenletesen.

A kis- és középvállalatok transznacionális tevékenységeinek intenzívebbé válásával, az elméletek újabb csoportja jelent meg, melyekben a személyes kapcsolatok fontosságát hangsúlyozták (IMRE, 2013). A beruházási tevékenység ajtót nyit regionális együttműködéseknek, amelyek jelentős mértékben befolyásolják egy adott térség gazdasági kapcsolatait, kereskedelmi hálózatának alakulását. Ezen hálózatok fő mozgatórugói a személyes kapcsolati hálók, ez által befolyással vannak az egyes vállalatok telephelyeinek területi elhelyezkedésére is (KOVÁLY K. 2019).

A nemzetközi és hazai gazdaságföldrajzi, közgazdasági és társadalomtudományi kutatások sok aspektusban rámutattak arra, hogy a társadalmi – és ezen belül a kapcsolati – tőke a vállalkozások egyik alapvető, elemi erőforrása, s ez különösen igaz a Kárpát-medence sajátos etnikai térszerkezetére. Noha a hazai szakirodalomban, a politikában és a közéletben a külhonimagyar kisebbségekkel kapcsolatos tanulmányok a rendszerváltoztatás óta egyre hangsúlyosabban jelennek meg, azonban ezek jellemzően az őshonos külhoni magyar közösségek demográfiai, politikai és jogi aspektusaiban születtek. A magyar kisebbségek gazdasági helyzetét fókuszba helyező kutatások azonban jóval szerényebb számban állnak rendelkezésünkre (KISS T. 2010; PÉTI M. et al. 2020).

Mindez még hangsúlyosabb a többségében magyarlakta térségek, települések viszonylatában, ahol a magyar közösségek jelentős, akár domináns szerepet töltenek be

jövőképük, fejlesztési törekvéseik kialakításában és megvalósításában. Ezeknek a térségeknek ráadásul kiemelt jelentősége van a magyarság hosszú távú megmaradása szempontjából is, ezért társadalmi–gazdasági helyzetük célzott kutatása nemzetstratégiai szempontból alapvető fontosságú (BORBÉLY M. 2024).

Jelen disszertáció ennél részletesebb területi bontású elemzésekre és a határon inneni és túli „magyar–magyar” gazdasági kapcsolatok kvantitatív és kvalitatív vizsgálatára szolgáltat példát Magyarország és Szlovákia példáján keresztül.

Noha a két ország kölcsönösen rendkívül fontos gazdasági partnerei egymásnak, azonban kapcsolódó külgazdasági elemzések is alátámasztják, hogy jóval kevesebb szó esik a határon átvívelő „magyar–magyar” kapcsolatok szerepéről, a gazdasági etnocentrizmus és a kapcsolati tőke súlyáról, változásáról Szlovákia függetlenedésétől napjainkig.

Megítélésem szerint a „magyar tőke” nemzetközi, kelet-közép-európai áramlásának vizsgálata nemzetgazdasági és nemzetstratégiai kihívások kontextusában kiemelten fontos jelenetösszegegel bír.

Jelen doktori disszertáció elsődlegesen arra a kérdésre keresi a választ, hogy kimutathatók-e összefüggések Szlovákia etnikai térszerkezete és a Magyarországról érkező működőtőke-befektetések között? Ennek megválaszolásához először is elengedhetetlen az etnikai tőke és az etnocentrizmus fogalmának, az általános társadalmi tőkén belüli sajátosságainak, gazdasági szerepének tisztázása.

További alkérdésként merül fel, hogy más közép-európai országokkal folytatott gazdasági versenyben Magyarország egyáltalán sajátos földrajzi közelségének, történelmi kapcsolatainak megfelelő szerepet tölt-e be az északi szomszédja prosperáló gazdasági környezetébe irányuló tőkebefektetésekben. Az erre irányuló kutatás koncepcionális kereteit az idő- és térspecifikus gazdasági folyamatok és azok hatótényezőinek elemzése jelenti a független Szlovákia létrejöttétől napjainkig.

A mintegy félmillió magyar kisebbséggel rendelkező Szlovákiába áramló magyar tőkebefektetések elemzése felveti az etnikai tőke lehetőségét. Jelen doktori disszertáció további alkérdésként választ keres arra, hogy kimutatható-e összefüggés járási (okres) vagy regionális (kraj) szinten a magyar érdekeltségű cégek letelepedése és a magyarság helyi meghatározó etnikai szerepe között.

Jelen doktori disszertáció elsődlegesen arra a kérdésre keresi a választ, hogy kimutathatók-e összefüggések Szlovákia etnikai térszerkezete és a Magyarországról érkező működőtőke-befektetések között?
További alkérdésként merül fel, hogy más közép-európai országokkal folytatott gazdasági versenyben Magyarország egyáltalán sajátos földrajzi közelségének, történelmi

kapcsolatainak megfelelő szerepet tölt-e be az északi szomszédja prosperáló gazdasági környezetébe irányuló tőkebefektetésekben.

Jelen doktori disszertáció további alkérdésként választ keres arra, hogy kimutatható-e összefüggés járási (okres) vagy regionális (kraj) szinten a magyar érdekeltségű cégek letelepedése és a magyarság helyi meghatározó etnikai szerepe között.

A felhasznált módszerek

A bemutatott szakirodalmi előzmények alapján a gazdasági etnocentrizmus és az etnikai kapcsolati tőke vizsgálata többféle módszer kombinációjával végezhető el. A kapcsolati tőke elméleti megközelítése (ORBÁN & SZÁNTÓ, 2005), a kapcsolati hálózatok és azok mobilizálásának kérdőíves vizsgálata (GÖDRI, 2007), az etnikai kapcsolati tőke összehasonlító elemzése (Albert & DÁVID, 2004), a gazdasági etnocentrizmus indexalapú mérése és regressziós elemzése (CSATA & DEÁK, 2010), a befektetői motivációk vizsgálata (IMRE, 2014), valamint a kvalitatív interjúkra és vegyes módszertanra épülő megközelítés (KOVÁLY, 2019) egymást kiegészítő módszertani keretet kínál.

Ezek alapján jelen kutatásban indokolt a gazdasági etnocentrizmus többdimenziós értelmezése, amelyben az etnikai alapú gazdasági partnerpreferencia, az intraetnikus bizalom, az etnikai kapcsolati beágyazottság, valamint a tényleges gazdasági magatartás egyaránt vizsgálható.

A kvantitatív elemzés több, egymásra épülő módszertani lépésből áll. A leíró statisztikai elemzés a vizsgált változók alapvető jellemzőinek feltárását szolgálja, különös tekintettel az FDI-áramlások, a külkereskedelem és a makrogazdasági indikátorok időbeli alakulására. Ezt követően idősorelemzésre kerül sor, amely lehetővé teszi a trendek, ciklikus mozgások és strukturális töréspontok azonosítását, különösen az európai integráció és a gazdasági válságok kontextusában.

A kutatás központi elemét a többváltozós ökonometriai modellezés képezi, amelynek célja a működőtőke-befektetések determinánsainak feltárása. A modellek a gazdasági, földrajzi és etnikai változók együttes hatását vizsgálják, ami lehetőséget teremt az oksági összefüggések empirikus tesztelésére. Kiemelt figyelmet kap annak elemzése, hogy az etnikai térszerkezet milyen mértékben magyarázza a befektetések területi eloszlását.

A térbeli dimenzió vizsgálata térstatisztikai és térinformatikai módszerek alkalmazásával történik. A térbeli koncentráció, a regionális egyenlőtlenségek és a klaszterképződés elemzése lehetővé teszi a gazdasági és etnikai mintázatok összevetését. A vizualizáció és térbeli modellezés ArcGIS és QGIS szoftverek segítségével valósul meg.

A módszertani keret kiegészül hálózatelemzési megközelítéssel, amely a gazdasági kapcsolatok struktúráját vizsgálja. Ez különösen releváns a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok és az etnikai alapú kapcsolati tőke működésének feltárásában.

A kvantitatív elemzés nemzetközileg elismert, hivatalos statisztikai adatbázisokra támaszkodik. A doktori kutatás elsődleges adatforrása az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat), mely a bruttó hazai termék (GDP) adatait, külkereskedelmi statisztikákat és egyéb makrogazdasági indikátorokat szolgáltatva a vizsgálatokhoz. A makrogazdasági változók kiegészítő forrása a Nemzetközi Valutaalap World Economic Outlook (IMF WEO) adatbázisa is, mely inflációs mutatókat, államadósság-adatokat és egyéb stabilitási indikátorokat biztosított. A bilaterális FDI-áramlások elemzéséhez a kutatás az Egyesült Nemzetek Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciájának (UNCTAD) statisztikáira támaszkodott. A kereskedelmi szerkezet vizsgálatához az Observatory of Economic Complexity (OEC) adatbázisa szolgált alapul. A területi bontású FDI- és népességadatok a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala (ŠÚ SR) adatállományaiából származnak.

A doktori kutatás alapvetően szekunder statisztikai elemzésekre épülő információs háttérhez hozzájárult a kvalitatív módszertan is, melynek alapját félig strukturált interjúk (1. sz. melléklet) jelentették. Az interjúfonálhoz elkészített kérdéssort az 1. számú melléklet tartalmazza. Az interjúalanyokat öt vállalkozás munkatársa vagy tulajdonosa képezték, akik Magyarországon már működő vállalkozásuknak hozták létre telephelyét Szlovákia valamely részein.

Az anonim adatközlések 2026. február 27. és augusztus 2. között történtek személyes vagy online videóhívásos formában. Az adatközlők anonimitásának természetes oka, hogy az interjúalanyok több esetben szenzitív információkat osztanak meg, hiszen nemzetiségi, etnikai kérdésekről beszéltek, és üzleti információkat is megosztottak.

A kutatás egy komplex, multidimenzionális kvantitatív és kvalitatív elemzési keretet alkalmaz, amely integrálja az idősoros, ökonometriai, térbeli és hálózati megközelítéseket. Ez a módszertani struktúra lehetővé teszi a működőtőke-befektetések dinamikájának, térszerkezeti sajátosságainak és gazdasági determinánsainak egyidejű vizsgálatát, ezáltal biztosítva a kutatás empirikus megalapozottságát és analitikai mélységét.

Az értekezés tudományos eredményei

A disszertáció új, vagy újszerűnek tekinthető eredményeit az alábbi tézisekben foglalom össze:

I. tézis

A disszertáció egyik legjelentősebb empirikus eredménye a járási szintű elemzések alapján kimutatott térszerkezeti korreláció.

A dél-szlovákiai régiókban – különösen a Csallóköz–Mátyusföld és a Komáromi térség esetében – a magyar népesség aránya és a Magyarországról érkező FDI aránya között markáns együttmozgás figyelhető meg.

Ez a jelenség nem pusztán földrajzi közelséggel magyarázható, hanem a nyelvi, kulturális és kapcsolati hálókön keresztül működő etnikai kapcsolati tőkével is.

A gazdasági etnocentrizmus ebben az értelemben nem kizáró jellegű, hanem hálózati beágyazottságon alapuló tranzakciós költségcsökkentő mechanizmusként értelmezhető.

II. tézis

A kutatás rámutat arra, hogy Szlovákián belül jelentős regionális koncentráció figyelhető meg az FDI-állomány szempontjából, melynek mintegy 60 százaléka Pozsony megyében összpontosul.

Ez a centrális túlsúly strukturális kihívást jelent a dél- és kelet-szlovákiai térségek számára, ahol a magyar kisebbség demográfiai súlya jelentősebb, de a gazdasági felzárkózás üteme elmarad a nyugati térségektől.

A SWOT-elemzés rámutat arra, hogy a Szlovákiában működő magyar tulajdonú vállalatok versenyképességét elsősorban a földrajzi közelség és az etnikai kapcsolati tőke erősíti, míg a korlátozott tőkeerejű KKV-struktúra, a térségi, országon belüli gazdasági egyenlőtlenségek, és a gépgyártás, autóipar túlsúlya, kitettsége jelenthetik a legfontosabb működési korlátokat.

III. tézis

A kétoldalú magyar–szlovák gazdasági kapcsolatok elemzése differenciált képet mutat.

Egyrészt Szlovákia Magyarország egyik legfontosabb kereskedelmi partnere, a kétoldalú forgalom volumene és szerkezete a mély integráció jeleit mutatja (MARITY P. – MAGY M. G. 2025).

Másrészt a Magyarországról Szlovákiába irányuló működőtőke-áramlás nem tekinthető egyszerűen konjunktúrakövető folyamatnak.

A kvantitatív elemzés alapján a magyar GDP és a Szlovákiába irányuló magyar FDI között csak gyenge, bár statisztikailag kimutatható kapcsolat áll fenn, ami arra utal, hogy a

tőkekihelyezés elsősorban vállalati stratégiákhoz, termelési láncokhoz és határ menti racionalitásokhoz kötődik.

IV. tézis

A disszertáció eredményei alapján kijelenthető, hogy Szlovákia nem pusztán szomszédos állam, hanem a magyar nemzetstratégia egyik legfontosabb külső dimenziója.

A magyar–szlovák gazdasági tér nem két elkülönült nemzetgazdaság érintkezési felületeként, hanem funkcionálisan integrált térségi rendszerként értelmezhető.

Végző soron a disszertáció eredményei azt támasztják alá, hogy Szlovákia Magyarország számára nem csupán külgazdasági partner, hanem nemzetstratégiai tér.

Az etnikai kapcsolati tőke gazdasági hatása empirikusan kimutatható, és olyan strukturális erőforrást jelent, amely megfelelő szakpolitikai keretek között hozzájárulhat a Kárpát-medence és a benne élő magyarság gazdasági kohéziójának erősítéséhez.

Összességében a disszertáció három fő következtetést fogalmaz meg.

- Egyrészt, az etnikai kapcsolati tőke kimutatható és mérhető térszerkezeti hatással bír a működőtőke-áramlásokra.
- Másrészt, a magyar–szlovák gazdasági kapcsolatok mély integrációt mutatnak, de a magyar tőkekihelyezés szerkezete elsősorban mikroökonómiai és hálózati logikák mentén szerveződik.
- Harmadrészt pedig Szlovákia gazdasági fejlődése és európai integrációja olyan stabil makrogazdasági környezetet teremtett, mely hosszú távon is releváns stratégiai partnerré teszi északi szomszédunkat Magyarország számára.

Összefoglalás

A doktori disszertáció központi vállalkozása annak vizsgálata volt, hogy kimutathatók-e térszerkezeti összefüggések Szlovákia etnikai földrajza és a Magyarországról érkező működőtőke-befektetések (FDI) mintázatai között, valamint hogy a transznacionális etnikai kapcsolati tőke rendelkezik-e olyan sajátos térségfejlesztő hatásokkal, amelyek túlmutatnak a klasszikus társadalmi tőke-elméleteken. A kutatás elméleti alapját a társadalmi tőke, az etnikai kapcsolati tőke és a gazdasági etnocentrizmus fogalmi kerete adta, amely a Kárpát-medence történeti és geopolitikai sajátosságai között nyert értelmezést.

A történeti-empirikus elemzés rámutatott arra, hogy Szlovákia FDI-vonzó képessége az 1990-es években jelentősen elmaradt a régió vezető államaitól. A politikai és intézményi bizonytalanság, az infrastruktúra hiányosságai és a strukturális gazdasági gyengeségek a kezdeti időszakban mérsékeltek a külföldi tőke beáramlását. Az ezredfordulót követően azonban a gazdaságpolitikai fordulat – különösen a befektetés-ösztönzési rendszer kiépítése, az exportorientált iparpolitika és az európai integráció elmélyülése – strukturális változást eredményezett. Szlovákia rövid idő alatt a közép-európai térség egyik legsikeresebb ipari-export modelljévé vált, amelynek csúcspontját az eurózóna-tagság elnyerése is jelezte.

A disszertáció eredményei rámutatnak arra, hogy a Magyarországról Szlovákiába irányuló működőtőke-befektetések nem pusztán gazdasági jelenségeként értelmezhetők, hanem olyan komplex térbeli és társadalmi folyamatok részeként, amelyekben a földrajzi közelség, a történeti kapcsolatok és az etnikai kapcsolati tőke egyaránt meghatározó szerepet játszanak.

A kutatás megerősíti, hogy a határon átnyúló gazdasági együttműködések különösen a dél-szlovákiai térségekben képesek olyan gazdasági hálózatokat létrehozni, amelyek túlmutatnak a klasszikus befektetési logikán, és a társadalmi kapcsolatokon alapuló regionális integráció irányába mutatnak.

Mindez arra utal, hogy Szlovákia Magyarország számára nem csupán külgazdasági partner, hanem olyan stratégiai gazdasági tér, ahol a gazdasági és társadalmi kapcsolatok tudatos fejlesztése hozzájárulhat a Kárpát-medence gazdasági kohéziójának erősítéséhez.

A jövő kihívása ezért nem csupán a meglévő befektetések fenntartása, hanem azok térben kiegyensúlyozott, intézményesen támogatott bővítése, amely a gazdasági racionalitás mellett a régió történeti és társadalmi erőforrásait is képes integrálni.

Diszkusszió

A disszertáció eredményei alapján a Magyarországról Szlovákiába irányuló működőtőke-befektetések térbeli szerkezete nem magyarázható kizárólag a klasszikus makrogazdasági és telephelyválasztási tényezőkkel. A vizsgálatok egyik legfontosabb eredménye, hogy a magyar GDP és a Szlovákiába irányuló magyar FDI között ugyan statisztikailag kimutatható, de csak gyenge kapcsolat áll fenn. Ez arra utal, hogy a tőkekihelyezés alakulásában a konjunkturális folyamatok mellett jelentős szerepet töltenek be a vállalati stratégiák, a termelési és üzleti hálózatok, valamint a földrajzi és társadalmi közelségből eredő sajátosságok. A magyar–szlovák gazdasági kapcsolatrendszer ennek megfelelően nem pusztán két szomszédos nemzetgazdaság közötti külgazdasági kapcsolatként, hanem sokkal inkább mélyen integrált, több szinten szerveződő térségi rendszerként értelmezhető.

A dolgozat legfontosabb empirikus eredményét a járási szintű térszerkezeti elemzések adják. A dél-szlovákiai térségekben, különösen a Csallóköz–Mátyusföld és a Komáromi térség esetében, a magyar népesség aránya és a Magyarországról érkező FDI területi jelenléte között markáns együttmozgás mutatható ki. Az eredmények alapján ez nem vezethető vissza kizárólag a földrajzi közelségre. A közös nyelv, a kulturális háttér, a személyes és üzleti kapcsolatrendszerek, valamint az ezekből létrejövő etnikai kapcsolati tőke szintén hozzájárulhatnak a befektetések térbeli orientációjához. Ebben az értelmezésben a gazdasági etnocentrizmus nem elsősorban más etnikai csoportok kizárását jelenti, hanem olyan hálózati mechanizmusként jelenik meg, amely az információáramlás gyorsításával, a bizalom növelésével és a tranzakciós költségek mérséklésével gazdasági előnyt teremthet.

Ez az eredmény egyben a kutatás szélesebb tudományos relevanciáját is meghatározza. A magyarországi működőtőke-befektetések és a szlovákiai etnikai térszerkezet kapcsolatának vizsgálata a hazai regionális tudományban és társadalomföldrajzban mindeddig kevésbé feltárt terület, ezért a téma eredeti és hiánypótló jellegű. A közös etnikai háttér, nyelv és kultúra pedig megkönnyítheti a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok kialakulását és működését.

Az eredmények ugyanakkor arra is rámutatnak, hogy az etnikai tényező hatása nem választható el Szlovákia rendkívül egyenlőtlen gazdasági térszerkezetétől. A külföldi működőtőke-állomány mintegy 60 százaléka Pozsony térségében koncentrálódik, miközben a jelentősebb magyar népességgel rendelkező dél- és kelet-szlovákiai térségek gazdasági felzárkózása lassabb. Ez fontos értelmezési keretet ad: az etnikai kapcsolati tőke képes lehet bizonyos befektetési döntéseket és lokális hálózatokat befolyásolni, de önmagában nem írja

felül a makroregionális centrum–periféria viszonyokat. Inkább olyan kiegészítő lokációs erőforrásként értelmezhető, amely más gazdasági tényezőkkel együtt fejt ki hatását.

Mindezek alapján a disszertáció elemzésében makro- és mikroregionális szinten három-három átfogó következtetése kapcsolódik össze.

Makroregionális szint:

1. Szlovákia kelet-közép-európai FDI-kapcsolatrendszere erősen koncentrált és hierarchikus, amelyben a földrajzi közelség önmagában nem magyarázza a tőkeáramlások intenzitását. A regionális FDI-struktúrában Csehország és Ausztria dominanciája figyelhető meg, ami arra utal, hogy a történeti, intézményi és vállalati hálózati kapcsolatok legalább olyan fontosak, mint a pusztán földrajzi távolság;
2. Magyarország Szlovákiához viszonyított földrajzi és történeti közelsége nem eredményez automatikusan meghatározó makroregionális befektetői pozíciót, és a magyar tőke relatív szerepe a regionális versenyben inkább mérsékeltnak, illetve időben gyengülőnek tekinthető. Magyarország relatív makroregionális súlya kisebb annál, mint amit a közvetlen szomszédság, a történelmi kapcsolatok és az intenzív külkereskedelem alapján várhatnánk.
3. A magyar–szlovák gazdasági kapcsolatok jelentősége ezért nem elsősorban a makroregionális FDI-rangsorban elfoglalt magyar pozícióból, hanem a tőkeáramlások sajátos mikro- és mezoszintű térszerkezetéből fakad, így szükséges a mikroregionális szintű vizsgálat is.
- 4.

Mikroregionális szint:

1. az etnikai kapcsolati tőke kimutatható és mérhető térszerkezeti hatást gyakorolhat a működőtőke-áramlásokra;
2. a magyar–szlovák gazdasági kapcsolatok mély integrációt mutatnak, miközben a magyar tőkekihelyezés jelentős részben mikroökonómiai és hálózati logikák mentén szerveződik;
3. végül Szlovákia gazdasági fejlődése és európai integrációja olyan stabil makrogazdasági környezetet alakított ki, amely hosszabb távon is stratégiai jelentőségűvé teszi az országot Magyarország számára. A disszertáció eredményei ezért azt támasztják alá, hogy a magyar FDI szlovákiai jelenlétét egyszerre szükséges gazdasági, földrajzi és társadalmi-hálózati folyamatként értelmezni; éppen e három dimenzió összekapcsolása jelenti a kutatás legfontosabb hozzáadott értékét.

Főbb hivatkozások

- ALBERT, F., & DÁVID, B. (2004). A kapcsolati tőke dimenziói etnikai metszetben. In T. Kolosi, I. Gy. Tóth, & Gy. Vukovich (Eds.), Társadalmi riport 2004. TÁRKI.
- BORBÉLY M. 2024: A külhoni magyarság társadalmi pozíciógyengülésének területi sajátosságai a diplomások aránya alapján. Doktori értekezéstervezet, Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola. Corvinus Doktori Repozitórium.
<https://phd.lib.uni-corvinus.hu/1399/>
- CSATA, Z., - DEÁK, A. (2010). Gazdasági etnocentrizmus, etnikai fogyasztás az erdélyi magyarok körében. Közgazdász Fórum, 13(4), 31–49.
- CSATA ZS. 2015: Ethnicity and economy. A research agenda for Transylvania. Transylvanian Society, special issue 3, 9-24.
- ČVIRIK, M. (2019). Existuje prepojenie medzi spotrebiteľským etnocentrizmom a kultúrnymi dimenziami? In M. Helísek (Ed.), Ekonomický a finanční výzkum: Prezentace výsledků doktorandů (pp. 16–27). Vysoká škola finanční a správní.
- GÖDRI, I. (2007). A kapcsolati tőke szerepe a magyarországi bevándorlásban. Kisebbségkutatás, 16(4), 699–727.
- HARDI T. 2009: A határtérség térszerkezeti jellemzői – In: HARDI T. – TÓTH K. (szerk.) Határaink mentén: A szlovák-magyar határtérség társadalmi-gazdasági vizsgálata (2008)
- KISS T. 2010: Támpontok az erdélyi etnikai rétegződési rendszer vizsgálatához I. Pro Minoritate, 2010/2, pp. 3–42.
- KOVÁLY K. 2019: Az etnikai kapcsolati tőke szerepe a vállalkozások térszerveződésében kelet-közép-európai befektetések példáján (Doktori értekezés, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Földtudományi Doktori Iskola).
- MARITY P. – MAGY M. G. 2025: Szlovák Köztársaság országinformáció. Külgazdasági és Külügyminisztérium.
- ORBÁN A. – SZÁNTÓ Z. 2005: Társadalmi tőke. Erdélyi Társadalom, 2(1), 55-70.
- PÉTI MÁRTON – SZABÓ BALÁZS (2016): A Kárpát-medence külhoni magyarságának társadalmi, gazdasági és geopolitikai pozíciói. In: Duray Miklós et al. (szerk.): Együttgondolkodás nemzetstratégiáról és nemzetpolitikáról, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, Budapest
- PUTNAM, R. D. 2000: Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. Simon – Schuster.

SAVANYA P. 2013: A társadalmi tőke jelentősége a gazdaságban, szerepe az innovációk társadalmi megformálásában. In: Bajmóczy Z. – Elekes Z. (szerk.): Innováció: a vállalati stratégiától a társadalmi stratégiáig. JATEPress, p. 140-159.

SZIGETHY-AMBRUS N. 2023c: Szlovákia gazdasági helyzete, a magyar-szlovák kapcsolatok alakulása 1989 óta. <https://www.oeconomus.hu/irasok/szlovakia-gazdasagi-helyzete-a-magyar-szlovak-kapcsolatok-alakulasa-1989-ota/>